

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Lehtonen, Jukka			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Seksuaalisuus ja sukupuoli koulussa : Näkökulmana heteronormatiivisuus ja ei-heteroseksuaalisten nuorten kertomukset			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja		Aika-Datum-Month and year 2002-05-27	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 293
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen kohteena on nuorten seksuaalisuus ja sukupuoli sekä niihin liittyvät käytännöt koulussa. Keskityn heteronormatiivisuuden ylläpidon ja kyseenalaistamisen analysointiin. Tutkimuksen menetelmänä ovat teemahaastattelut. Haastattelin 30 ei-heteroseksuaalista nuorta, joista 16 oli tyttöjä ja 14 poikia. He olivat 15-20 -vuotiaita. Haastattelin ei-heteroseksuaalisia nuoria, koska ajattelin heillä olevan muistoja ja kokemuksia heteronormatiivisuudesta ja sen kyseenalaistamisesta, ja koska olin kiinnostunut kokemuksistaan. Analysoin heidän kertomuksiaan rekonstruoiden haastattelutekstien pohjalta koulukäytäntöjä. Hyödynsin tutkimuksessa sukupuolisensitiivistä kasvatussosiologista tutkimusta sekä lesbo- ja homotutkimusta. Tärkeitä vaikuttajia olivat sukupuolianaalyysin ja performatiivisuuden kannalta Judith Butler ja muuten Tuula Gordon, Elina Lahelma, Sinikka Aapola, Tarja Palmu, Tarja Tolonen, Helena Saarikoski, Janet Holland, Debbie Epstein, Mairtin MacAnGhail, James Sears ja Jeffrey Weeks. Toimin Tuula Gordonin johtamassa tutkimusprojektissa "Kansalaisuus, erot ja marginaalisuus koulussa - lähtökohtana sukupuoli".</p> <p>Tarkastelen tutkimuksessa seksuaalisuuden ja sukupuolen rakentamista osana koulun arkisia käytäntöjä ja analysoin, miten heteronormatiivisuus kietoutuu osaksi niitä. Heteronormatiivisuuteen sisältyy ajatus siitä, että heteroseksuaalinen maskuliinisuus miehillä ja heteroseksuaalinen feminiinisyys naisilla ymmärretään itsestään selvinä tai luonnollisina lähtökohtina seksuaalisuudelle ja sukupuolelle tai että ne esitetään parempina vaihtoehtoina muiden mahdollisuuksien rinnalla. Analysoin seksuaalikasvatusta, sukupuolittunutta liikunta- ja käsityökasvatusta sekä opettajien toimintaa. Tutkin nuorten välisiä suhteita, sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää nimitystä ja kiusaamista sekä nuorten seksuaalisuuteen liittyviä tarinoita ja ei-heteroseksuaalisuuden ilmenemistä koulussa. Tutkin koulutilojen käyttöä ja nuorten ruumiillisuutta. Analysoin koulun kolmea kerrostumaa: virallista koulua oppikirjoineen ja opetusjärjestelyineen, informaalia koulua, johon sisältyy epämuodolliset nuorten väliset suhteet, ja fyysistä koulua tilan ja ruumiin käyttöineen. Koulujen kulttuurit vaihtelevat keskenään ja koulun sisälläkin on useita käytäntöjä, jotka vaihtelevat sen mukaan, miten käytäntöjen ylläpitäjät suhtautuvat niihin. Nuoret muodostavat käsityksiään itsestään ja toistaan osana koulun käytäntöjä, jotka ovat vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan ja kulttuurin kanssa. Heteronormatiivisuus ja sen haastaminen heijastuvat koulun käytännöissä monin tavoin. Heteroseksuaalinen maskuliinisuus miehillä ja heteroseksuaalinen feminiinisyys naisilla luonnollistetaan, esitetään ainoana mahdollisuutena tai nuorten tulevaisuuden kuvana. Muista mahdollisuuksista vaietaan, tai ne esitetään kielteisinä. Muunlaista käyttäytymistä kontrolloidaan sekä opettajien että varsinkin opiskelijoiden toimesta. Osa nuorista joutuu muita epäoikeudenmukaisempaan asemaan ja osa välttää nuorten välistä läheisyyttä ja sukupuolirajoja rikkovia valintoja näiden käytäntöjen takia. Käytäntöihin sisältyy myös heteronormatiivisuuden kyseenalaistamista sekä koulun työntekijöiden että nuorten toimintana. Usein heteronormatiivinen käytäntö mahdollistaa sen haastamisen ja vastaavasti heteronormatiivisuuden kyseenalaistaminen voi johtaa sen ylläpitopyrkimyksiin.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords seksuaalisuus - koulut sukupuoli - peruskoulu heteroseksuaalisuus homoseksuaalisuus - seksuaalikasvatus heteroseksismi - heteronormatiivisuus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			